

УТВЪРЖДАВАМ:

Тинка Балабанова Директор на
ОУ "Стоян Михайловски" Пловдив
Съгласно Заповед РД-10- /15.09.2026г

МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ В ОУ "СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ" ГРАД ПЛОВДИВ

Въвеждането на механизъм за противодействие на тормоза се налага от разбирането, че реален напредък в справяне с насилието може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя и следва от цялата училищна общност и се подкрепя от всички отговорни институции. Подобна политика е необходимо да включва мерки и дейности за превенция и намеса, както и разписани механизми и отговорности за действие в ситуации на насилие.

I. СЪЩНОСТ И ПОНЯТИЯ

1. Какво е насилие?

В България официална дефиниция на понятието насилие е дадена в § 1, т. 1–5 от Допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето:

- **„Насилие над дете“** е всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, пренебрегване, търговска и друга експлоатация, водеща до действителна или вероятна вреда върху здравето, живота, развитието или достойнството на детето, което може да се осъществява в семейна, училищна и социална среда.
- **„Физическо насилие“** е причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето.
- **„Психическо насилие“** са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето (подценяване, подигравки, заплахи, дискриминация, отхвърляне и др.).
- **„Сексуално насилие“** е използването на дете за сексуално задоволяване или участието му в сексуални действия, които то не разбира или за които не може да даде информирано съгласие.
- **„Пренебрегване“** е неуспехът на родителя/настойника да осигури развитието на детето в областта на здравето, образованието, емоционалното развитие, изхранването, дома и безопасността.

2. Какво е тормоз?

Тормозът е специфичен вид насилие сред децата и сред най-неуловимите форми на агресивно поведение. Ключови характеристики са:

1. **Злонамерена проява** с цел да нарани или унижи дете.
2. **Използване на позиция на силата** (физическа, психическа или социална).
3. **Повторяемост във времето** (не е еднократен и изолиран акт на агресия).

Основни форми на тормоз:

- **Физически тормоз:** блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в помещение.
- **Психически / Вербален / Социален тормоз:** подигравки, заплахи, изнудване, унизителни думи, социално изолиране, разпространение на слухове.
- **Сексуален тормоз:** нежелани думи, докосвания, обидни надписи или прякори със сексуален контекст.
- **Кибернасилие и Кибертормоз:** обидни/заплашителни съобщения, снимане и разпространение на кадри без съгласие, език на омразата и кражба на самоличност в социалните мрежи.

II. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНА НЕУТРАЛНОСТ И ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ (НОВО - ВЪВ ВРЪЗКА СЪС ЗАПОВЕД № РД-10- / 31.08.2026 Г.)

1. **Принцип на институционална неутралност:** Всички педагогически и непедагогически специалисти в училището стриктно спазват принципа на институционална неутралност. Категорично се забранява воденето на субективни дискусии, изказването на неофициални мнения и разпространяването на слухове или спекулации относно инциденти с участието на ученици.
2. **Спазване на Етичния кодекс:** Всички служители и ученици са длъжни стриктно да спазват разпоредбите на Етичния кодекс на училищната общност.
3. **Медийни изявления и контакти с външни лица:** При въпроси от страна на медии или външни лица педагогическият и непедагогическият персонал НЕ ДАВА самостоятелни изявления, а пренасочва всички запитвания единствено и директно към Директора на училището.
4. **Отговорност в дигиталното пространство:** Напомня се на учениците и родителите за необходимостта от отговорно поведение, недопускане на език на омразата, провокации и споделяне на непотвърдена информация или коментари в интернет и в училище.

III. НИВА НА ТОРМОЗ, СТЕПЕНИ НА ИНТЕРВЕНЦИЯ И ТЕЛЕФОНИ ЗА ВРЪЗКА (НОВО)

Проявите на тормоз в училище се класифицират в три нива, като за всяко ниво са определени съответните отговорници, процедури и телефони за подкрепа:

НИВО 1: НИСКО НИВО (Начален тормоз / Леки единични прояви)

- **Описание:** Леки вербални обиди, спорадични закачки, еднократно изключване от игра, единично блъскане без нараняване.
- **Отговорни лица:** Класен ръководител, дежурен учител, възпитател.
- **Действия:** Незабавно прекратяване на ситуацията; провеждане на разговор насаме (поотделно); прилагане на подхода за възстановяване на щетата; регистриране в Дневника за случаи.

НИВО 2: СРЕДНО НИВО (Повтарящ се / Систематичен тормоз)

- **Описание:** Продължителни подигравки, групово изолиране, кибертормоз (колажи, обидни постове), умишлено повреждане на вещи, упражняване на системен натиск.

- **Отговорни лица:** Класен ръководител, Педагогически съветник, Координационен съвет, родители.
- **Действия:** Разработване на индивидуален план за подкрепа на потърпевшия и план за работа с извършителя; провеждане на срещи с родителите; регистриране в Дневника за случаи. При липса на промяна – налагане на санкции по ЗПУО.

НИВО 3: ВИСОКО НИВО (Тежък тормоз / Остър инцидент / Кризисна ситуация)

- **Описание:** Физическо насилие с нанесени телесни повреди, жестоко отношение, сериозни заплахи за живота/здравето, рекет/изнудване, грубо сексуално посегателство.
- **Отговорни лица:** Директор, Координационен съвет, компетентни външни институции.
- **Действия:** Задействане на Протокола за действие при инцидент; незабавно сезиране на институциите и родителите; оказване на първа помощ и психологическа подкрепа.

ВАЖНИ ТЕЛЕФОНИ ЗА ВРЪЗКА И СПЕШНА ПОДКРЕПА:

- **Единен европейски номер за спешни повиквания:** 112
- **Национална телефонна линия за деца (ДАЗД / АСП):** 116 111 (безплатна, денонощна)
- **Национална гореща линия за безопасен интернет (при кибертормоз):** 124 123
- **05-то Районно управление на МВР – Пловдив:** 032 / 932 005 (Дежурна част)
- **Отдел „Закрила на детето“ (ДСП – Пловдив):** 032 / 622 930
- **Централа / Канцелария на ОУ „Стоян Михайловски“:** 0877 807 230 ; 032 / 69 92 86

IV. ПРОЦЕДУРИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА И ДНЕВНИК ЗА СЛУЧАИ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ (НОВО)

За осигуряване на прозрачност, системност и съхранение на данните в училището се прилага Процедура за управление на информацията при насилие и тормоз:

1. В училището се създава и поддържа „Дневник за случаи на насилие и тормоз“ за съответната учебна година.
2. **Задължителни съдържателни реквизити на вписването:** Всяка установена ситуация на насилие или тормоз задължително съдържа следната информация:
 - Дата и час на регистрация;
 - Клас / група;
 - Участници (извършител, засегнато дете, наблюдатели);
 - Вид на насилието/тормоза и установено Ниво (Ниво 1, 2 или 3);
 - Предприети конкретни мерки и действия (проведени разговори, информирани родители/институции);
 - Подпис на служителя, регистрирал случая. _
3. **Съхранение и достъп:** Дневникът за случаи се съхранява в кабинета на Педагогическия съветник (или при определен от Директора член на Координационния съвет). Достъпът до съдържанието е строг и се подчинява на законовите изисквания за защита на личните данни. _
4. **Анализ и оценка:** На база вписаните случаи Координационният съвет извършва периодичен анализ и оценка на риска с цел планиране на превантивни мерки.

V. ПРОТОКОЛ ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ ИНЦИДЕНТ / КРИЗИСНА СИТУАЦИЯ (НОВО - ВЪВ ВРЪЗКА СЪС ЗАПОВЕД № РД-10-1155 / 31.08.2026 г. на директора)

При възникване на остър инцидент или кризисна ситуация с участието на ученици:

1. Стъпка 1: Незабавна намеса и първа помощ:

- Свидетелят/дежурният учител незабавно прекратява физическия контакт или инцидента. _
- При нужда се оказва първа медицинска помощ от медицинското лице на училището или се вика Бърза помощ (тел. 112). _

2. Стъпка 2: Информирание на Директора:

- Уведомява се незабавно Директорът на училището. _

3. Стъпка 3: Междуинституционално съдействие и задействане на НМГПП:

- При тежък инцидент Директорът подава незабавно сигнал до МВР (05-то РУ Пловдив), ДСП/ОЗД - Пловдив и РУО – Пловдив. _
- При необходимост от специализирана подкрепа от **Националната мобилна група за психологическа подкрепа (НМГПП)**, Педагогическият съветник уведомява Директора за извършване на процедура по докладване до Началника на РУО – Пловдив.
- при установяване на конкретни индикатори за деца в риск се изпраща съвременен сигнал/уведомление до **Отдел „Закрила на детето“ (ОЗД)** с копие до **Регионално управление на образованието – Пловдив**.

4. Стъпка 4: Уведомяване на родителите:

- Класните ръководители незабавно уведомяват родителите/законните представители на участващите ученици.

VI. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ, КИБЕРСИГУРНОСТ И РАБОТА С РОДИТЕЛСКИЯ РЕСУРС (НОВО)

1. Специализирани превантивни дейности: Педагогическият съветник съвместно с класните ръководители организират и провеждат:

- Обучения и беседи за безопасно поведение във виртуалната среда и киберсигурност;
- Развитие на социално-емоционалните компетентности на учениците;
- Превенция на езика на омразата и провокациите в социалните мрежи. _

2. Подкрепа за родителския ресурс: Класните ръководители провеждат тематични родителски срещи / консултации относно:

- Поставяне на граници и съхраняване на доверието между родител и дете;
- Приемане и зачитане на индивидуалността на юношите;
- Засилване на родителския контрол върху изявите и коментарите на учениците в дигиталната среда. _

VII. СЪПКИ ПРИ РАЗРЕШАВАНЕ НА СИТУАЦИЯ НА ТОРМОЗ

Първа стъпка: Прекратяване на ситуация на тормоз

- Задължение на всеки учител е да се намеси незабавно.
- При физически тормоз децата се разделят.
- При неконтролируемо поведение е позволено задържане на ученика от служител с цел безопасност.
- Ясно се заявява пред всички: „Това е насилие и такова поведение е недопустимо!“

Втора стъпка: Реакции спрямо детето, проявило тормоз

- При първа лека проява се прилага **Подходът за възстановяване на щетата** от класния ръководител.
- Разговорът се провежда насаме, с фокус върху поведението, а не върху личността на детето.
- Търсят се причините и емоциите, довели до реакцията.
- Ученикът сам избира начин да поправи грешката си (съгласувано с потърпевшия).
- Възлагат се градивни задачи за сублимация.

Трета стъпка: Реакции спрямо детето – обект на тормоз

- Провежда се разговор насаме в същия ден.
- Изразява се подкрепа, гарантира се поверителност.
- Обучава се на умения за себезащита и реагиране.

Четвърта стъпка: Реакции спрямо наблюдателите

- Поощряват се учениците, съобщили или помогнали.
- Провеждат се дискусии за активната позиция срещу насилието.

VIII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

- *Настоящият Механизъм е съобразен и актуализиран съгласно **Заповед № РД-10-1155 / 31.08.2026 г.** на Директора на ОУ „Стоян Михайловски“.*
- *Приет на заседание на Педагогическия съвет с **Протокол № 7 / 09.09.2026 г.** и утвърден със **Заповед № РД-10-_____ / 15.09.2026 г.**, изменен и допълнен със **Заповед № РД-10-_____ / 2026 г.** от директора на училището.*
- *Разгледан на Общо събрание с **Протокол № _____ / _____.2026 г.***